

آلاتورانليقدان گونوموزه قدرتورکجه سوزلوکلرين قيسا تاريخی ديزی سی

سون زامانلار تالیف انتدیگیم ایصطلاحلار سوزلوگونه(تورکجه - تورکجه)(چاپا حاضیرلانیر) اون سوز یازارایکن اسکی تورکجه سوزلوکلره گوز گزديرنده، تورکجه میزده، سوزلوگو بیر چوخ دیلر، او جومله فارسجادان درین و اسکی بیر تاریخه صاحب اولدوغونو دوشوندوم. سوزلوک یازماق و سوزلوگون ادبیاتی میزدا گنیش یئری اولماسی سادجه اسکی دؤره عایید دئییلدیر. چونکو چاغیمیزدا تورکیه، آذربایجان و دیگر تورک اولکه لرینده کی نشر اولموش سوزلوکلری ایله بیرگه آرازین بو تایینداکی- پهلوی دنومیندن باسقی لارا رغما - باسیلمیش سوزلوکلرین دیزی سی ائله بونون هر زامانا عایید اولدوغونو ثبوت ائتمکده دیر.

بنله لیکله مازاق گوستریب اسکی دن بری تورکجه سوزلوکلری آختارماغا باشلادیم اما بیر نچه لیسته دن آرتیق بیر شئی الده انده بیلمه دیم. یازیلارین هامیسنادان فایدالاندیغیمارغما" سوزلوکلرین تامام - کمال لیسته سینی وئرمه دیکلری اوچون، شخصا " سوزلوکلری تاریخ اساسیندا دیزیله مه یه قرار وئردیم و گوزونوز اونونده کی لیسته حاضیرلاندى

ان اسکی دؤورلردن سونرا کی عصرلره عایید سوزلوکلری توپلیب یازماغا اساس اولاراق یالینیز ایراندا کی یازیلیمیش یا نشر اولونموش سوزلوکلر لیسته ده قنیده آلیندی او اوچون ده تورکیه، آذربایجان و باشقا تورک اولکه لرینده حاضیرلانمیش و "رادلوف" " وامبری" و... تورک اولمایان تورکلوقلار طرفیندن ده یازیلان تورکجه سوزلوکلر لیسته یه آلینمادی. یازیدا بیرینجی بؤلومو سون عصره کیمین یازیلان سوزلوکلره و ایکینجی بؤلوموده چاغیمیزداکی سوزلوکلره حصر ائتدیک بیر نچه سوزلویون تیکرار چاپلاری اولورسادا یالینیز ایلك چاپی لیسته یه آلیندی و بیر - ایکی سوزلوکلدن ده نچه فرقی تصحیح و حاضیرلامالار بیر باشلیقدا لیسته ده قنید ائیلدی.

اسکی دورورلر

- ۱- دیوان لغات الترك: ۶۶۴ یا (۴۵۱) ق / ۱۰۷۲م، ماحمود قاشغرلی- فارسجا یا ترجمه و تلخیص دوكتور محمد دبیر سیاقی ۱۳۷۵، تهران- فارسجا یا ترجمه دوكتور حسین محمد زاده صدیق، تهران، ۱۳۸۴- تورکجه؛ ایستانبول، معلم رفعت و بسیم آتالای، ۱۳۲۳ق
- ۲- تبیان اللغات التركي علی لسان قانیقی: محمد بن قیس خوارزمی
- ۳- مقدمه الادب (تورکجه- فارسجا- خوارزمجه -عربجه): جارا الله زمخشری خوارزمی (فخر خوارزم) ۵۳۲ ق / ۱۱۳۴ یا ۱۱۲۷-۱۱۲۷م
- ۴- مجموع ترجمان تورکی، عجمی، موغولی، فارسی: میصر، ۱۲۴۵ م - یازاری تائینماییر.
- ۵- ترجمان تورکی و عربی: خلیل ابن محمد ابن یوسف قونیالی، ۱۲۴۵ م
- ۶- صحاح العجم (فارسی- تورکی): هندوشاه ابن سنجر صاحبی نخجوانی (فخرالدین) ۷۲۴ ق / ۱۲۷۶م، یازمیش و " نصرت الدین" لرستان اتابک ینه اتحاف ائتمیشدیر -
- حاضیرلایان دوكتور غلامحسین بیگدلی تهران، جیلد ۱- ۱۳۶۱ - جیلد ۲، ۱۳۷۷ (ایکینجی جیلدین الیازماسی تاتارستانین باشکندی غازان دا ساخلانیلمقدادیر.)
- ۷- الصراه من الشاه: عبدالفاضل محمد ابن عمر، ۱۲۸۲ م
- ۸- لغت شی سلیمان افندی بخارایی، ایستانبول، ۱۲۹۸ ق
- ۹- بحر الغرائب یا نصاب حلیمی (تورکی - فارسی): منظوم سوزلوک، قاضی لطف الله بن یوسف حلیمی (الیازماسی ایسلامی شورا مجلس ۲ - اینجی کیتابخاناسی آرخیوی، نومره ۱۲۹۱۱) ۷ - نجی ه. ق. عصری یا ۱۳م عصری
- ۱۰- کودکس کومانیکوس یا قبیچاق مجموعه سی (تورکجه- آلمانجا - لاتینجه- فارسجا): سولخات (کریمه)، ۱۳۰۳م- یازانی ایتالیالی و آلمانلی مسیونرلر (الیازماسی ونیزین " سنت مارکوس" کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۱۱- کتاب الادراک اللسان الاتراک: ابو حیان اندلسی، میصر ۱۳-۱۳۱۲م- حاضیرلایان؛ دوكتور احمد جعفر اوغلو، ایستانبول، ۱۹۳۱
- ۱۲- تحفه حسام (فارسی - تورکی): حسام الدین حسن ابن عبدالمومن خونی (مظفری)، ۷ - جی ه. ق. عصری/ ۱۴م (الیازمالاری ۱- رحمتلیک تبریزی میرزه جعفر سلطان قرانی نین شخصی کیتابخاناسی آرخیوی ۲- دوكتور صادق کیانین شخصی کیتابخاناسی آرخیوی ۳- تهراندا سید حسین شهشانی نین شخصی کیتابخاناسی آرخیوی ۴- موصول حجیات کیتابخاناسی آرخیوی، ۲۳۴ نومرلی مجموعه)
- ۱۳- بلغته المشتاق فی الغه الترك و الفچاق: جمال الدین ابو محمد عبدالله التركي، ۱۴ - جو عصیرین سونلاری و ۱۵ - جی عصرین اوللرینده یازیلیمیشدیر.
- ۱۴- القوانين الکلیه لضبط اللغه التركیه: میصر، ۱۵ - جی عصیرین اوللری (مملوکلار دنومی) یازیلیمیشدیر - حاضیرلایان؛ ایستانبول، معلم رفعت
- ۱۵- التحفه الزکیه فی اللغه التركیه: ۱۵ - جی عصر - یازاری مجهول دور. ۱۹۴۵ ده ایستانبول دا بسیم آتالای طرفیندن حاضیرلانمیشدیر.

- ۱۶- حلیه الانسان و حلیه اللسان (لغت ابن مهنا) (عربی-فارسی-تورکی-مغولی): جمال الدین ابن مهنا طرفیندن ایلخانلار دؤنمی آذربایجاندا یازلمیشدیر. سون زامانلار ۱۹۹۸ ده آنکارادا باسیلمیشدیر.
- ۱۷- نصاب عرب- فارسی- تورکی : یازاری تانینماییر. نصابی یازن آل عثمان سلطان محمد خان " اتحاف ائتمیشدیر. تخمیناً ۸۴۰ ه.ق ده یازلمیشدیر.
- ۱۸- فرهنگ ابراهیمی یا شرفنامه منیری (عربی- فارسی-تورکی) : قوام الدین ابراهیم فارونی -۸۷۸ ق/ ۱۴۷۳ م
- ۱۹- نصاب شادیه (فارسی - تورکی) منظوم سوزلوک، یحیی اوغلو محمد قونیه لی، ۸۸۹ ق (الیازماسی موصولون " حجیات کیتابخاناسی آرخیوی، ۲۳۴ نومرلی مجموعه)
- ۲۰- أعجوبة الغرائب فی نظم الجواهر العجائب (تورکی عثمانی- فارسی): منظوم سوزلوک، بهاء الدین بن بیرام، معلقه وی آنقروی (اولوم ۸۹۵ ق/ ۱۴۹۰ م) (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۲۱- محاکمه الغتین : امیر علی شیر نوایی، ۱۴۹۸م- سون زامانلار حاضیر لایانلار: اسماعیل قاسپیرالی، باغچاسرای، ۱۹۰۲ - حسین محمد زاده صدیق (جیغاتی تورکجه سی - فارسجا - آذری تورکجه سی) تیریز، ۱۳۸۷ش - تورخان بین نسخه سیندن، رقیه نور، تهران ۱۳۸۸ ش
- ۲۲- سخن گویا یا جهان گویا یا زفان گویا و یا جهان پویا، (فرهنگ لغات فرس) ۷ بؤلوم: تالیف بدرالدین ابراهیم، هیند- ۹ - جو ق عصیر ۱۶/ م، حاضیر لایان، دکتر حبیب الله طالبی، تهران: ۲۰۰۲ (بیر بؤلوم تورکجه یه عاید دیر)
- ۲۳- نصاب صبحه الصبیان (تورکی - فارسی - عربی) : یازانی آیدین دنیل . ۹۰۳ ه. ق (ال یازماسی ایتاله گلپایگانی کتبخانا سی آرخیوی - اوستاد ائل اوغلو چاپا حاضیر لاییر)
- ۲۴- تحفه شاهی (عثمانلی تورکجه سی- فارسی): منظوم سوزلوک، مولوی ابراهیم دده بن صلا، مغولی رومی (ابراهیم خدادا اوغلو دده شاهی)، تخلص "شاهی"- سوزلوکون قوشماسی ۹۲۱ ه.ق ده بیتمشدیر (اولوم ۹۵۷ ق / ۱۵۵۰-۵۱ م) (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۲۵- القاسمیة = القائمة (عثمانلی تورکجه سی- فارسی): قاضی لطف الله بن یوسف، حلیمی (اولوم ۹۲۲ق/ ۱۵۱۶م) (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۲۶- دقائق الحقائق (عثمانلی تورکجه سی - فارسی) : شمس الدین احمد بن سلیمان بن کمال ادرنوی "کمال پاشازاده " آدی ایله تانییر، اولوم ۹۴۰ق/ ۳۴-۱۵۳۳ م (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۲۷- اختری صغیر یا لغات اختری (عربی- عثمانلی تورکجه سی): مصلا الدین مصطفی بن شمس الدین قره حصاری کوتاهوی، "اختری" ادینا شوهرت تاپمیش، اولوم ۹۶۸ هـ/ ۱۵۶۰-۶۱ م (ال یازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۲۸- اختری کبیر = لغات اختری (عربی- تورکی عثمانی): مؤلیف، مصلا الدین مصطفی بن شمس الدین قره حصاری کوتاهوی "اختری" یه شوهرت تاپمیش، اولوم ۹۶۸ ق / ۱۵۶۰-۶۱ م (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۲۹- لغت نعمت الله (عثمانلی تورکجه سی- فارسی): مؤلیف، نعمت الله بن احمد بن قاضی مبارک رومی صوفیه وی، "روشنی زاده" آدی ایله تانییر، اولوم ۹۶۹ق/ ۶۲-۱۵۶۱ م (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۳۰- الدریه المودیه فی اللغت التركیه: ۱۵۱۷- ۱۵۵۰ م مملوکلار (قیپچاق تورکلری) دؤنمی یازلمیشدیر- حاضیر لایان ؛دوکتور رجب توپارلی، آنکارا، ۲۰۰۳
- ۳۱- لغات نوائی = أبوشقه (ابوشکا) (جیغاتی تورکجه سی - عربی - فارسی): مؤلیفی آیدین دنیل- اون آلتینجی عصرین باشلاریندا یازلمیشدیر (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۳۲- تجرید قلندری یا تقلید شاه بندری (تورکی- فارسی) : منظوم سوزلوک، جانی بن ملکشاه خراسانی، " محمد میرزه عیسی بهادرخان "ین ادینا یازمیشدیر، ۹۷۰ق (الیازماسی تهرانی مطهری کیتابخاناسی آرخیوی، نومره ۲۹۱۱)
- ۳۳- دانستان لغت (فارسی - تورکی) : یازاری خطیب رستم مولوی، تخمیناً ۹۸۸ ه.ق (ال یازماسینی اوستاد ائل اوغلو چاپا حاضیر لاییر)
- ۳۴- نصاب غریبی (تورکی - فارسی) : منظوم سوزلوک، شاعیر غریبی، ۱۰ - نجو ق عصیری
- ۳۵- التحفة الهادیة یا دانستن (فارسی، عثمانلی تورکجه سی): مؤلیف ؛ محمد بن حاجی الیاس
- ۱۰- جو ق عصیری، موضوع: لغت و دستور زبان (ال یازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۳۶- فرهنگ میرزا ابراهیم یا فرهنگ منیری (فارسی - تورکی) : ۱۰- نجو قمری عصیرینده یازلمیشدیر. یازانی شاه طهماسب بین وزیری میرزا شاه حسن اصفهانی اوغلو میرزا ابراهیم (ال یازماسینی اوستاد ائل اوغلو چاپا حاضیر لاییر)
- ۳۷- لغات علم انشاء (عثمانلی تورکجه سی - عربی - فارسی): مؤلیفی تانینماییر. ۱۶ - نجی م عصیرده اوشاقلار اوچون یازلمیشدیر (ال یازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۳۸- شرح تحفل شاهی (عثمانلی تورکجه سی- عربی): عبدالقادر بن عمر بغدادی مصری - اولوم ۱۰۹۳ق/ ۱۶۸۲م. (الیازماسی آیت اله مرعشی

- کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۳۹- لغت فضل اله خان : کلکته (هیند)، ۱۷- جی عصیرده یازلمیش و ۱۸۲۵ ده باسیلمیشدیر.
- ۴۰- کتاب زبان تورکی (جغتایجا - فارسجا) : هیند ، یعقوب چنگی - ۱۷م
- ۴۱- لغت شید سلیمان افندی بخارایی : یازاری شید سلیمان اوزبک- ۱۷م
- ۴۲- نصاب فتہ الفتح (فارسی - تورکی - عربی) : یازاری آیدین دنییل . آما تخمینا" ۱۰۰۸ ه. ق ده یازلمیشدیر (ال یازماسین اوستاد ائل اوغلو چاپا حاضر لایبیر)
- ۴۳- بدایع اللغات : سولطان حسین باقرا امری ایله یازلمیشدیر. یازاری آیدین دنییل آما طالع هراتی(ایمانی) ۱۰۸۴ ق / ۶ ، ۱۷۰۵م یننی دن یازمیش و حاضر لایبیر.
- ۴۴- سنگلاخ (تورکی - فارسی) : میرزا مهدی خان استر آبادی ۱۱۷۳- ۱۱۸۸ ق- ادیتور روشن خیای، تهران، ۱۳۷۴- ۱۹۵۰ ده آنکارا (T.D.K) طرفیندن و ۱۹۱۰ دا لندن ده نشر اولموشدور .
- ۴۵- قواعد احمدیه (فارسی - تورکی) : محمد مهدی تبریزی ۱۱۹۹ق/ ۱۷۸۴ م
- ۴۶- معروف اللغات یا فرهنگ اظفری (جیغتای تورکجه سی- فارسی): میرزا علی بخت بهادر بن محمد ولی لکهنوی، یازار- میرزا کلان "ادی ایله شوهرت تاپمیش و" اظفری" آدی ایله ده تخلص اندر میش - اولوم ۱۲۰۹ ق / ۱۷۹۴-۹۵م (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۴۷- منتخب اللغات (اوزبک تورکجه سی، عربی و فارسی تاجیکی): مؤلیف، محمد رضا خیوی - اولوم ۱۲۱۳ق/ ۱۷۹۸، ۹۹م (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۴۸- تحفه وهبی (تورکی - فارسی): منظوم سوزلوک ، ۱۸ - جی عصیر ده تهران دا عثمانلی سفیری " سنبل زاده وهبی طرفیندن یازلمیشدیر.
- ۴۹- نخبه اللغه (تورکی - عربی) : منظوم سوزلوک، ۱۸ - جی عصیر ده " سنبل زاده وهبی طرفیندن یازلمیشدیر.
- ۵۰- نظم الجواهر (عربی، فارسی - تورکی) : منظوم سوزلوک، سید حسن عینقی نقشبندی، ایستانبول، ۱۲۴۱ ق
- ۵۱- تحفه کسگین (عربی، فارسی- تورکی): منظوم سوزلوک، عثمانلی شاعیر کسگین ۱۲۴۸ ق (الیازماسی تبریز کیتابخاناسی آرخیوی و سید خلیل رجایی زاده نین شخصی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۵۲- کالنصاب تورکی - فارسی : منظوم سوزلوک، ۱۲۶۵ق ده علی بادکوبی قزوین ده ناصرالدین شاه آدینا یازمیشدیر. (الیازماسی تهران دا ملک کیتابخاناسی آرخیوی ، نومره ۲۳۰۷ و تهران دا مهندس شاه علانی شهشانی نین شخصی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۵۳- تجرید اللغات (تورکی - فارسی) : منظوم سوزلوک، باکیلی ملا مصطفی اوغلو حاج ملا علی ، ۱۲۸۶ق دا یازلمیشدیر - ۱۳۱۴ ق ده تهران دا نشر اولموشدور.
- ۵۴- بهجت اللغات یا لغت فتحعلی خان قاجار (فارسجا - تورکجه) : ۱۹ - جو عصیر، فتحعلی خان قزوینی ، فتحعلی خان قاجار آدینا یازمیشدیر.
- ۵۵- نصاب تورکی به فارسی (تورکی - فارسی): منظوم سوزلوک، میرزا محمد قلی بن محمد رضا قهفرخی اصفهانی - مؤلیف "فقیر" آدی ایله تخلص اندردی- ۱۳ق عصیر / ۱۹م (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۵۶- المتغای ناصری (فارسجا - جغتایجا) : محمد صال اصفهانی ۱۹ - جو عصیر ده یازیب و ناصرالدین شاه ا تحاف اتمیشدیر.
- ۵۷- خلاصه عباسی : محمد خوئی یازمیش و عباس میرزا ولیعهد سونموشدور، ۱۹ - جو عصیر.
- ۵۸ - قاموس فخری میرزا فتح خان فخرالاطباء - تبریز - ۱۹۱۷م
- ۵۹ - مویذ الفضلاء (فارسی-عربی- تورکی) : یازانی محمد لاد دهلوی، تخمینا" ۹۲۵ ه. ق ده یازلمیش و ۱۳۰۲ ه. ق ده هیند ده "نولکشور" مطبعه سینده یابینلانمیشدیر. بو مزبعه یابین نوسخه سی آستان قدس کیتابخانا سی آرخیوینده موجوددور. (ال یازماسینی اوستاد ائل اوغلو چاپا حاضر لایبیر)
- ۶۰- مشوق الصبیان (تورکی - فارسی) : منظوم سوزلوک، میر یحیی مصطفی اوغلو حسینی زنوزی، تبریز ، ۱۳۰۸
- ۶۱- مرقات الصبیان (فارسی - عربی - تورکی) : منظوم سوزلوک ، گنجه لی سید محمد باقر مجتهد زاده، مشهد ، ۱۳۱۷ ق
- ۶۲- لغات سرحدات ایران (تورکی- عربی - فارسی): مؤلیف، عبدالرزاق بن محمد محسن بغایری سبزواری - اولوم ۱۳۳۲ش / ۱۹۵۳م (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۶۳- لغات تورکی و عربی و فارسی (عثمانلی تورکجه سی - عربی - فارسی) : مؤلیفی تانینماییر (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۶۴- لغات عربی و تورک (عثمانلی تورکجه سی - عربی): مؤلیفی آیدین دنییل (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۶۵- لغات عربی و تورکی (عثمانلی تورکجه سی - عربی): مؤلیفی تانینماییر (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۶۶- لغات عربی و فارسی و تورکی (عثمانلی تورکجه سی - عربی - فارسی): یازاری تانینماییر (الیازماسی آیت اله مرعشی کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۶۷- نصاب (تورکی - فارسی) منظوم سوزلوک، یازاری تانینماییر . ال یازماسی تهران مطهری کیتابخاناسی آرخیوی)
- ۶۸- آلتی دیلی نصاب : (تورکی - فارسی - عربی - افغانی - هیندی - کشمیر) دیلریندن منظوم دا لوغت گتیریلیدیر، منظوم سوزلوک
- ۶۹- فوائد الصبیان (تورکجه - فارسجا - عربجه) : منظوم سوزلوک، بو نصاب اوشاقلار اوچون یازلمیشدیر . یازاری بللی دنییل دیر.
- ۷۰- تورکو نصاب : منظوم سوزلوک، یازاری آیدین دنییل

۷۱- نصاب مستفید المبتدین (تورکی - فارسی - عربی) : یازاری سام بن مولانا محمد امین
۷۲- نصاب تورکی - فارسی: یازاری و تاریخی آیدین دنییل. (بو ۳۰ بند لی نصابین الیازماسی تهران , سپهسالار کتابخاناسی آرخیوی , ۲۹۱۱
نومره لی دفترین ۵۴- ۵۸ - اینجی صحیفه لرینده موجوددور)
۷۳- شکوهی نصابی (تورکی - فارسی) : منظوم سوزلوک, میرزه مهدی شکوهی (۱۲۶۳.ه.ق-۱۳۱۴.ه.ق)
سون عصر

- ۱- قاموس فخری : میرزا فتاح خان فخر الطباء - تبریز ۱۹۱۷
- ۲- قاراقانلی نصابی (فارسی - تورکی): منظوم سوزلوک, قارا قانلی حاج قاسیم اوغلو اکبرخان رزاقی, ۱۳۰۶ش
- ۳- نصاب اعتماد (تورکی - فارسی), میرمهدی اعتماد تبریزی مقدم, تهران, ۱۳۴۴ش - تصحیح و حاشیه از دکتر حسین محمدزاده صدیق, تهران, ۱۳۸۰.
- ۴- فرهنگ فارسی- تورکی : ابراهیم اولغون و جمشید درخشان, آنکارا ۱۹۶۷م, ایران ۱۳۴۵ش
- ۵- فرهنگ جیبی فارسی- تورکی : پیمائی, ۱۳۴۶ش
- ۶- فرهنگ جیبی تورکی - فارسی: فیروز هیئت, ۱۳۴۶ش
- ۷- فرهنگ تورکی استانبولی - فارسی : ابراهیم اولغون - مترجم جمشید درخشان, تهران, ۱۳۴۹ش
- ۸- فرهنگ تورکی استانبولی - فارسی: تالیف ابراهیم اولغون و جمشید درخشان, تهران, ۱۳۵۰ش
- ۹- فرهنگ آذربایجانی- فارسی: محمد پیفون, تهران, ۱۳۶۱ش
- ۱۰- فرهنگ خیام (واژه های مصطلح فارسی, عربی, ترکی به انضمام فرهنگ لغات پذیرفته شده اروپایی و واژه های نو فرهنگستان): محمد علی ترقی, تهران, ۱۳۶۲ش
- ۱۱- مقایسه اللغتين: جواد هئیت, تهران, ۱۳۶۳ش
- ۱۲- فرهنگ لغات متشابه در زبان و ادبیات آذربایجان, به انضمام مختصری از اهم نکات دستوری: علی اسماعیل فیروز ثمرین, تهران, ۱۳۶۸ش
- ۱۳- آذربایجانجا- فارسجا سوزلوک: بهزاد بهزادی, تهران, ۱۳۶۹ش
- ۱۴- فرهنگ جامع فارسی به ترکی استانبولی: جمشید صال پور, تبریز, ۱۳۷۰ش
- ۱۵- فرهنگ لغت محق (استانبولی, انگلیسی, فارسی): دوکتور قدیر گلکاریان, تبریز, ۱۳۷۰ش
- ۱۶- فرهنگ فارسی امید (شامل لغات و اصطلاحات گوناگون زبان و ادبیات فارسی با شواهدی از اشعار و لغات و اصطلاحات عربی, تورکی و لغات پذیرفته شده اروپایی): محمد بهشتی, تهران, ۱۳۷۰ش
- ۱۷- آذربایجانجا آدلار سوزلوگو: عبدالاحد بهراد- تبریز, ۱۳۷۰ش
- ۱۸- واژگان تورکی در فارسی: غضنفر علی مومن, همدان, ۱۳۷۱ش
- ۱۹- فرهنگ پیام فارسی- فارسی (شامل لغات و اصطلاحات فارسی و لغات عربی و تورکی و اروپایی مصطلح در زبان فارسی): محمود اختریان- تهران, ۱۳۷۱ش
- ۲۰- فرهنگ عبارتهای عربی در شعر فارسی همراه با عبارتهای تورکی و یونانی: محمد رضا عادل, تهران, ۱۳۷۵ش, ۲ جلد
- ۲۱- فرهنگ فارسی - تورکی استانبولی: محمد کانار, ۱۹۹۳م / ۱۳۷۲ش
- ۲۲- فرهنگ تورکی استانبولی - فارسی : جمشید صال پور تهران, ۱۳۷۵ش
- ۲۳- آذربایجان دیلی نین ایضاحلی لوغتی: (اوج جیلد) دوکتور علی. حیدر عباس اوغلو اوروجو- کؤچوره ن بهزاد بهزادی, تهران, ۱۳۷۶ش
- ۲۴- فرهنگ فارسی - آذربایجانی: بهزاد بهزادی, (ایکی جیلد) تهران, ۱۳۷۷ش
- ۲۵- فرهنگ فارسی - تورکی استانبولی و تورکی استانبولی- فارسی: محمد کانار, تهران, ۱۳۷۷ش
- ۲۶- گۆزه ل آدلار سوزلوگو: محمد اشراقی - تبریز, ۱۳۷۷ش
- ۲۷- تۆرك آدلار سوزلوگو: رضا غفاری, تبریز, ۱۳۷۷ش
- ۲۸- آدلار : علی قرطاسی, تبریز, ۱۳۷۷ش
- ۲۹- فرهنگ فارسی - آذربایجانی: ۲ جلد- نیرالزمان ثقفی, تهران, (۲ جلد) جیلد ۱, ۱۳۷۷ش- جیلد ۲, ۱۳۷۸ش
- ۳۰- آذربایجان دیلی نین ایضاحلی لوغتی: آقا موسی آخوندوون رداکته سی ایله, فیض السلام, تهران, ۱۳۷۸ش
- ۳۱- فرهنگ واژه های تورکی و مغولی در متون فارسی: عزیز دولت آبادی, تبریز, ۱۳۷۸ش

۳۲- فرهنگ تورکی استانبولی- فارسی: مترجم امیر علی راسترو, تهران ۱۳۷۸ ش

۳۳- فرهنگ ترکی نوین(تورکی- فارسی): اسماعیل هادی

، تبریز، ۱۳۷۹ ۱۳۷۹ ش

۳۴- فرهنگ واژگان تورکی در زبان و ادبیات فارسی :

، عادل ارشادی فر, اردبیل، ۱۳۷۹ ش

۳۵- فرهنگ جامع نامهای ایرانی (شامل نام های پارسی ، عربی ، عبری ، آشوری ، ارمنی ، تورکی ، کردی...) محمد حاجی زاده , تهران ,

۱۳۷۹ ش

۳۶- دیلماج: (فارسی- تورکی): امیر ابراهیم بلوری, قم ، ۱۳۸۰ ش

۳۷- فرهنگ تطبیقی (تالشی - تاتی - آذری) : علی عبدلی ,

تهران, ۱۳۸۰ ش

۳۸- واژگان زبان تورکی در فارسی: محمد صادق نائبی,

تهران, ۱۳۸۰ ش

۳۹- فرهنگ نامهای تورکی (تورکجه اینسان آدلاری): فرهاد جوادی (عبداله اوغلو) یکی جیلد- جیلد ۱ , ۱۳۸۰ ش- جیلد ۲ , ۱۳۸۲ ش

۴۰- گورونتولر- آدلار: محمد صادق معین زاده, تبریز , ۱۳۸۰ ش

۴۱- فرهنگ جهانگردی (فارسی ی

۶۲- فرهنگ انگلیسی-تورکی-فارسی، دکتر حسین زاده (داشقیقین)، ۲ جلد - تبریز،
۶۳- فرهنگ فارسی-تورکی: دکتر حسین زاده (داشقیقین)، تبریز،

۶۴- فرهنگ تورکی - تورکی داشقیقین

۶۵- فرهنگ تورکی - فارسی ترک : حسینی ، تبریز

۶۶- نصاب یکانی (فارسی - تورکی): لغت منظوم، اسماعیل یکانی

۶۷- تورکی آدلار : یازانی علیرضا یخفروزانی ، ۵ -نجی چاپی تیریزده ۱۳۸۸ ده نشر اولموشدور.

۶۸- تورکی آدلار : یازانی علیرضا یخفروزانی ، ۵ -نجی چاپ، تبریز، ۱۳۸۸

۶۹- فرهنگ همراه (ترکی استانبولی - فارسی): اسد بهرنگی ، تبریز ، ۱۳۸۸

۷۰- ارک سؤزلویو (تورکجه - تورکجه): ۲ جلد، اسماعیل جعفرزاده ، تبریز، ۱۳۸۹

۷۱- ارک سؤزلویو (تورکجه - تورکجه): ۲ جلد، اسماعیل جعفرزاده ، تبریز، ۱۳۸۹

۷۲- کلمات هماهنگ (ترکی - فارسی): یونس حاجی قره چیق ، ۱۳۸۹

۷۳- اوز آنا دیلیمیز (فارسی - تورکجه) : علی راشدی زهرا - نسرین ایمانی، ۱۳۸۹

۷۴- فرهنگ مصور (انگلیزجه - تورکجه): حسین مسعودی ، ۱۳۹۰

۷۵- نصاب بولبول (تورکی - فارسی) : منظوم سؤزلوک، حاج حسن بولبول

۷۶- فرهنگ زنوزی (تورکجه - تورکجه) شهیدی زنوزی ، تبریز

۷۷- تورکجه سوزلوک : محمد علی آقاقای

اساس قاینقلار

- سیری در تاریخ زبان و لهجه های ترکی ، دوکتور جواد هئیت

- تورکلرین تاریخ و فرهنگینه بیر باخیش، دوکتور جواد هئیت

- سؤزلوکلر و سؤزجوک بیلیمی ، مقاله ، مهرا ن بهاری

- فهرست نسخه های خطی ترکی کتابخانه آیت الله مرعشی ، مقاله ، حسین منقی ، وبلاگ بنیاد مختومقلی فراقی

- نصاب در ادبیات ، مقاله محمد صادق نائی ، شماره ۳۹-۴۰ فصلنامه یاپراق

- تورک لر ایچره نصاب ، مقاله ، رضا همراز

www.shahmarsiblogfa.com

ائل ادبیاتی درگیسی، شماره ۵ ، یای ۱۳۹۰، زنگان